

70 . Orheiul Vechi (Republica Moldova) | Comuna: Trebujeni | Județ: Raionul Orhei | Anul: 1999

Anul: 1999

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Evul Mediu

Epoci: Paleolitic, Mezolitic, Hallstatt, La Tène, Evul Mediu

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Civil

Autori: T. Bobrovskii, Ionel Cîndea, I. Hîncu, O. Munteanu, Silvia Mustăță, Gheorghe Postică, B. Riduș

Instituții: Instituție Nedefinită, Muzeul Brăilei, Muzeul Brăilei, Muzeul Brăilei, Muzeul Brăilei, Universitatea de Stat din Republica Moldova, Muzeul Brăilei

Cercetările arheologice de la Orheiul Vechi în anii 1998-1999

Raport

În anii 1998-1999 săpăturile arheologice de la Orheiul Vechi s-au desfășurat sub egida Universității Libere Internaționale din Moldova și Centrului de Cercetări Arheologice din Republica Moldova în colaborare cu Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, Universitatea de Stat din Moldova, Complexul Muzeistic „Orheiul Vechi”, Institutul Român de Tracologie, Muzeul Brăilei (România), Muzeul orașului Kiev și Universitatea din Cernăuți (Ucraina) (Gh. Postică - responsabil, I. Hîncu, O. Munteanu, S. Musteață, T. Bobrovskii, B. Riduș, I. Cîndea etc.).

Cercetările arheologice au fost concentrate în patru sectoare de bază: I. Sectorul Lunca Răutului - partea de Vest, II. Sectorul Cetate - zidul de Vest, III. Sectorul Cetate - Incintă și IV. Sectorul Mănăstirile rupestre. Suprafața totală cercetată a constituit 758 mp.

I. În Sectorul Lunca Răutului - partea de Vest (252 mp), amplasat la marginea de V a complexului arheologic, au fost descoperite urme ale așezărilor din epoca fierului timpuriu (cultura Chișinău - Corlăteni, secolele XII - X a.Chr.), din perioada Latène-ului tardiv (cultura Poienesti - Lucașevka, sec.II - I a.Chr.), perioada medievală timpurie, secolele V - IX, secolele X - XIII, perioada orașului Hoardei de Aur (secolul al XIV-lea) și perioada orașului medieval moldovenesc Orhei (secolele XV - XVI).

În sectorul dat cele mai reprezentative erau vestigiile culturii Poienesti-Lucașevka - o locuință adâncită, 5 gropi gospodărești, ceramică fină de culoare neagră, grosieră cu suprafața netedă sau barbotinată și amfore grecești. Urmează vestigiile medievale din secolul al XIV-lea - 6 gropi gospodărești, ceramică de tipul Hoardei de Aur, monede tătarești, etc. Cultura medievală din secolele V - VII este reprezentată de o locuință adâncită, 3 gropi și ceramică lucrată manual, iar orizontul cultural din secolele X - XI printr-un cuptor din lut. Alte orizonturi culturale în sectorul dat erau reprezentate doar prin fragmente de ceramică.

II. În Sectorul Cetate Zidul de Vest (226 mp) din preajma colțului de NV al cetății medievale din piatră, au fost descoperite vestigii din perioada paleoliticului superior (așchii și unelte din silex), vestigii autohtone din perioada secolelor XII - XIV, vestigii din perioada dominației mongole din secolul al XIV-lea și perioada moldovenească din secolele XV - XVI. A fost cercetat șanțul de V al cetății din pământ pe o lungime de 21 m și fundațiile cetății de piatră.

III. În Sectorul Cetate - Incintă (280 mp), în colțul de SV al cetății de piatră, au fost descoperite vestigii din perioada paleoliticului superior (unelte și așchii din silex), fragmente sporadice de ceramică din perioada secolelor XII - XIII, vestigii din perioada orașului mongol Șehr-al-Jedid din secolul al XIV-lea și din perioada Orheiului moldovenesc din secolele XV - XVI. Au fost descoperite vestigii din secolul al XIV-lea: o locuință de suprafață cu cuptor din cărămidă, o monedă a orașului Șehr-al-Jedid și circa două mii fragmente de ceramică de tip oriental; vestigii din secolele XV - XVI: două locuințe de tip adâncit, două locuințe de suprafață cu cuptoare din cărămidă, o construcție de suprafață din piatră, patru încăperi din cadrul unei construcții adâncite cu fundații din piatră, stratul de demolare al cetății de piatră, circa 15 mii fragmente de ceramică cenușie moldovenească din secolele XV - XVI, trei monede de la Alexandru cel Bun, două monede de la Iliș I, diferite piese de inventar, inclusiv două tunuri din bronz păstrate în condiții

excelente, provenite din cadrul complexului nr. 51, datat preliminar în perioada secolului al XV-lea - începutul secolului al XVI-lea.

IV. În Sectorul Mănăstirile rupestre au fost efectuate lucrări de cartografiere a complexelor rupestre din malul Răutului și săpături arheologice pe platforma de piatră din prejma intrării în biserica rupestră a Mănăstirii lui Bosie, unde au fost descoperite opt gropi de înmormântări, dintre care numai una conținea o înhumăție umană din perioada secolelor XVII - XVII, celelalte fiind goale.

În urma cercetărilor efectuate în sectoarele Cetate a fost obținută o situație stratigrafică perfectă cu probe concludente, care aduc o lumină nouă în problema datării celor două cetăți medievale de la Orheiul Vechi. Observațiile arheologice au arătat că soclul de fundație al cetății din piatră și stratul de construcție al acestei fortificații fac parte din orizontul cultural al Hoardei de Aur din secolul al XIV-lea. În același timp, săpăturile arheologice au demonstrat, că șanțul cetății de pământ a fost astupat cu resturi de construcție (piatră, mortar, lut ars) și ceramică din perioada Hoardei de Aur.

Cercetările arheologice din sectoarele menționate infirmă opinia tradițională din istoriografie potrivit căreia cetatea din pământ și cetatea din piatră de la Orheiul Vechi ar reprezenta opere ale domnitorilor moldoveni Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare. În baza datelor obținute putem conchide că cetatea de pământ aparține de așezarea autohtonă de la Orhei din secolul al XII-lea - prima jumătate a secolului al XIV-lea, iar cetatea din piatră a fost construită în perioada dominației mongole, la mijlocul secolului al XIV-lea și utilizată mai târziu de către autohtoni, în perioada secolelor XV - XVI.

Informații suplimentare online

[Raportul 5095 din cronica.cimec.ro](http://raportul5095.din.cronica.cimec.ro)
